

Diakonissa-
laitos

Tulevaisuuden on oltava kaikkien nuorten!

Suomessa on lähes miljoona 15–29-vuotiasta nuorta. Heistä kasvava osa voi pahoin ja jo aikaisemmin apua tarvinneiden nuorten osalta avun tarve on syventynyt. Mielen-terveysongelmat ovat ylivoimaisesti suurin syy nuorten aikuisten sairaspöissaoloille. Jotta voimme tukea nuoria parhaalla mahdollisella tavalla, tarvitaan oikea-aikaisia nuorilähtöisiä palveluita, johdonmukaista nuorisovaikutusten arviointia kaikessa päätöksenteossa sekä hallinnonalat ylittävää asiantuntijatyötä. Nuorten asiantuntemusta hyödynnetään aivan liian vähän päätöksenteossa. Siksi nuorten kokemusten hyödyntämiseen tulisi panostaa paljon nykyistä enemmän.

Vuonna 2021 Diakonissalaitoksen palveluissa ja toiminnoissa kohdattiin arviolta 3 000 eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevaa nuorta. Diakonissalaitoksen suurin nuorten palvelu Vamos on 15 vuoden ajan auttanut lähes 15 000 nuorta takaisin muiden ihmisten pariin, kouluun ja töihin. Vuonna 2022 Diakonissalaitokselle perustettiin nuorten ohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa eri tavoin haavoittuvassa asemassa olevien nuorten ääntä ja osallisuutta yhteiskunnassa. Kuuntelemalla nuoria voimme yhdessä rakentaa muutoksiin mukautuvaa tulevaisuutta.

**Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta**

Mitä mieltä olemme hallitusohjelmasta?

- **Lastensuojelun jälkihuollon ikäraja:** On erittäin huolestuttavaa, että lastensuojelun jälkihuollon ikäraja lasketaan 25 vuodesta 23 vuoteen, samoin kotoutumislain mukainen aikuistumisen tuen saamisen ikäraja. Kaikki tilastot ja tutkimukset osoittavat, että nämä ovat ne ryhmät, jotka tarvitsevat eniten tukea aikuistumiseen.
- **Kelan ammatillinen kuntoutus:** Olemme erittäin huolestamme hallituksen suunnitelmasta, että vuoden 2025 alusta vaaditaan sairaus- tai vammadiagnoosi Kelan ammatillisen kuntoutuksen tuen saamiseksi. Päätös todennäköisesti lisää kustannuksia ja byrokratiaa. Olemme työssämme havainneet, että matalan kynnyksen apu ilman diagnoosia on vaikuttava ja nopea tapa auttaa nuoria ja se johtaa usein nuorten siirtymisen koulutus- ja työpoluille.
- **Nuorten mielenterveyspalvelut:** Matalan kynnyksen mielenterveyspalvelujen palvelupolku tulee turvata. Hallituksen tulee turvata kasvokkainen palvelu, sillä chattipalvelut eivät tavoita kaikkia nuoria. Hallitus on leikkaamassa soite-järjestöiltä ja kolmas sektori on monesti juuri se taho, joka tarjoaa matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita.
- **Leikkaukset nuorisotyöhön:** Valtiovarainministeriö esittää etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoitukseen 4,6 miljoonan vähennyistä. Hienoa kuitenkin on, että koulu- ja oppilaitosnuorisotyöhön on kohdennettu rahoitusta. Kyse on tutkitusti vaikuttavasta toiminnasta, jota ilman työllistyminen vaikeutuu ja syrjäytyminen lisääntyy. Tiedämme, että tällä on yhteys esimerkiksi rikollisuuden määrän kasvuun.
- **Nuoriso- ja jengirikollisuus:** Hallitus aikoo laatia laajan toimenpideohjelman, jolla katkaistaan nuoriso- ja jengirikollisuuden kasvu Suomessa. Mielestämme tärkeää on ennaltaehkäisemisen näkökulma ja mahdollisimman aikaisessa vaiheessa tapahtuva puuttuminen, jotka tutkitusti ovat tehokkaimpia keinoja pitkällä tähtäimellä vähentää nuorten rikos- ja väkivaltaoireilua. Rangaistusten kiristämisellä ei torjuta nuorten rikollisuutta tai lisääntyntä väkivaltaa pitkällä tähtäimellä.
- **Toimeentulon leikkaukset:** Asumistuen leikkaukset ja toimeentulotukeen suunnitellut muutokset pitäisi arvioida haavoittumassa asemassa olevien näkökulmasta. Vamokseen 2022 tulleista työn ja koulutuksen ulkopuolella olleista nuorista 50 % sai pääasiallisen tulonsa toimeentulosta, kuntoutustuesta tai -rahasta tai sairauspäivärahasta. Nuorista 15 % tuli palveluun tulottomana ilman viime sijaista etuutta. Nuorista 16 % sai työmarkkinatukea.

Mihin haluamme muutoksen?

- **Nuoren rinnalla kulkeva tuki:** Haavoittuvassa asemassa olevien nuorten rinnalla kulkeva tuki tulee tunnustaa lainsäädännössä ja laatusuosituksissa. Lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutetut ja ilman huoltajaa maahan alaikäisenä tulleet aikuistuvat nuoret, pitkään koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olleet nuoret sekä muut erityisen haavoittuvassa asemassa olevat nuoret ja nuorten ryhmät tulee lähtökohtaisesti arvioida sosiaalihuoltolain mukaan erityistä tukea tarvitseviksi. Tällä taataan oikeus rinnalla kulkevaan ohjaukseen ja henkilökohtaiseen aikuistumisen tukeen.
- **Nuorten osallisuuden edistäminen:** Julkisen vallan päätöksenteon eri tasoille tulee nimetä nuorten osallisuuden edistämistä, jotta myös haavoittuvassa asemassa olevien nuorten ääni saataisiin kuuluviin. Nuorten osallisuutta edistävässä työssä tulee panostaa nuorten arkeen jalkautuvaan työhön (oppilaitokset, palvelut, harrastuspaiikat, kolmas sektori). Esitämme nuoriasiavaltuutetun viran perustamista.
- **Nuorisovaikutusten arviointi:** Nuorten osallisuuden toteutumista tulee mitata ja nuorilta kerättyä tietoa tulee hyödyntää systemaattisesti kaikessa päätöksenteossa.
- **Nuorten ääni päätöksenteossa:** On todella hyvä, että nuorisovaltuustojen asemaa vahvistetaan, mutta tällä tavoin vain harva nuori saa äänensä kuuluville. On tärkeää kiinnittää huomiota myös muunlaisiin vaikuttamismahdollisuuksiin ja on pidettävä huoli siitä, että myös haastavassa tilanteessa olevien nuorten ääni saataisiin kuuluviin.
- **Kaikilla pääsy terapiaan:** Vaadimme, että nuorella on oikeus terapiapalveluihin, kun hän niitä toivoo. Esteenä ei saa olla esimerkiksi päihderiippuvaisen leima. Terapiaan pääsyn odotusajan tulee olla kohtuullinen ja silloin on tarjottava nuorelle rinnalla kulkevaa tukea.

VAMOS: Kiireetön kohtaaminen on vaikuttava ja pitkällä aikavälillä kustannustehokas keino saada nuoret takaisin koulu- ja työpoluille Yhden henkilön osalta työllisyys- tai koulutuspolulle pääsy merkitsee 5 000–7 000 euron vuosittaista taloudellista hyötyä yhteiskunnalle. Hyöty syntyy lisääntyneistä verotuloista ja vähentyneistä tulonsiirroista ja muista kustannuksista. Yli koko työuran laskettuna ero on noin 240 000 euroa verrattuna siihen, että nuori ei ohjautuisi koulutukseen tai työhön. (Merikukka ym. 2021.)

Diakonissalaitoksen Vamos-nuortenpalvelu oli vuoden yhteiskunnallinen vaikuttavuusteko 2021.

LISÄTIETOA

Miinukka Tuominen-Hakoila

vaikuttamistyön päällikkö
040 7058 256
miinukka.tuominen-hakoila@hdl.fi

Laura Lempinen

nuorten ohjelman hankepäällikkö
050 3245 925
laura.lempinen@hdl.fi

Terhi Laine

johtaja, kehittäminen ja hankkeet
0400 237 775
terhi.laine@hdl.fi

WWW.HDL.FI

Diakonissa-
laitos

Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta